

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2022 року, протокол № 3

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПЛАНУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні здобувачів вищої освіти
ступеня бакалавра за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування,
кандидатка економічних наук
22 серпня 2022 року

_____ Галина БУЛАТ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування
23 серпня 2022 року, протокол № 1.

Заступниця завідувача кафедри
менеджменту, фінансів, банківської справи
та страхування, кандидатка економічних
наук, доцентка
23 серпня 2022 року

_____ Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2022 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 серпня 2022 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
25 серпня 2022 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 9
4.3. Самостійна робота студентів	– 9
5. Методи навчання та контролю	– 9
6. Схема нарахування балів	– 10
7. Рекомендовані джерела	– 10
7.1. Основні джерела	– 10
7.2. Допоміжні джерела	– 11
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 11
1. Опис навчальної дисципліни	
1. Шифр і назва галузі знань	– 23 Соціальна робота
2. Код і назва напрямку підготовки	– 232 Соціальне забезпечення
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Планування та звітність у сфері соціального захисту
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– В.232.Б.8.3.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший освітній рівень
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– восьмий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3,0/ 90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 42
% від загального обсягу	– 46,7
лекційні заняття (годин)	– 22
% від обсягу аудиторних годин	– 24,4
семінарські заняття (годин)	– 20
% від обсягу аудиторних годин	– 22,2
самостійна робота (годин)	– 48
% від загального обсягу	– 53,3
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 5,3
самостійної роботи	– 6
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОП.232.Б.3 Система соціального забезпечення, ОП.232.Б.5 Право соціального забезпечення, ОП.232.Б.12 Соціальна політика в Україні,
2) супутні дисципліни	– ОП.232.Б.15 Пенсійне забезпечення, ОП.232.Б.16 Соціальне обслуговування,
3) наступні дисципліни	– П 232.Б.3 Навчальна (переддипломна) практика
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>ЗК 04. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК 14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети СК 04. Здатність використовувати механізми призначення виплат та надання соціальних послуг та застосування засобів контролю в системі соціального забезпечення населення. СК 06. Здатність планувати та звітувати в системі соціального забезпечення, у тому числі шляхом застосовувати сучасні інформаційні системи та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері соціального забезпечення. СК 07. Здатність застосовувати методики індивідуального обрахунку адресної соціальної допомоги, методики індивідуального обрахунку призначеної субсидії, соціальної допомоги соціально незахищеним та мало захищеним категоріям, допомоги по безробіттю, допомоги з тимчасової втрати працездатності та складати й аналізувати фінансову звітність. СК 11. Здатність оцінювати якість соціальних послуг. СК 12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР 03. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження. ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення. ПР 05. Використовувати механізми призначення адресної соціальної допомоги, пенсій, соціальних послуг. ПР 08. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення. ПР 23. Готувати документи у рамках визначених законодавством повноважень.</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання

(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)

1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату організації діяльності у сфері соціального захисту в Україні
1.2)	визначати основні функції планування у сфері соціального захисту, його завдання та принципи
1.3)	використовувати механізми призначення виплат та надання соціальних послуг та застосування засобів контролю в системі соціального забезпечення населення
1.4)	визначати методіку організації соціального захисту та специфіку його здійснення
1.5)	знати інструктивні та методичні матеріали щодо здійснення соціального забезпечення населення країни

2. Розуміння

(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)

2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть категорійного апарату соціального захисту та соціального забезпечення
2.2)	описувати механізм планування та звітності у сфері соціального захисту
2.3)	дати обґрунтування розуміння формування ефективної соціальної політики держави
2.4)	уміти аргументувати обов'язковість виконання функцій контролю щодо використання бюджетних коштів та своєчасно виявляти порушення і недоліки
2.5)	виділяти загальні принципи, вимоги та порядок здійснення соціальних гарантій
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	здійснювати облік доходів, фактичних видатків та розрахунків
3.2)	складати соціальні плани та програми
3.3)	відображати господарські операції щодо нарахування та здійснення соціальних виплат на рахунках бухгалтерського обліку
3.4)	опрацьовувати нормативно-правове забезпечення із організації планування та складання звітності у сфері соціальних послуг
3.5)	забезпечувати виконання планів в соціальних проектах
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	проводити аналіз етапів планування соціальної підтримки материнства і дитинства та державної допомоги сім'ям з дітьми
4.2)	демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації
4.3)	аналізувати й структурувати соціальні проблеми на макро-, мікрорівнях та вміти розробляти заходи щодо створення сприятливих умов для менеджменту якості та розвитку людських ресурсів
4.4)	аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави
4.5)	аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	приймати рішення щодо призначення соціальних виплат та розрахунку їх розміру
5.2)	усвідомлювати перспективні напрямки реформування системи планування та звітності соціальних послуг в Україні
5.3)	демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
5.4)	застосовувати та вдосконалювати методи і інструменти регулювання системи соціального забезпечення на різних рівнях
5.5)	пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	оцінювати ефективність соціальної політики держави
6.2)	розрізняти пільгові категорії населення та порядок надання їм пільг
6.3)	оцінювати якість соціальних послуг
6.4)	оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації
6.5)	здійснювати вибір соціальних пріоритетів

7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	налагоджувати систему взаємодії установ та органів місцевого самоврядування
7.2)	застосовувати управлінські навички у сфері формування ефективної взаємодії між працівниками сфери соціальних послуг
7.3)	ефективно взаємодіяти з посадовими особами як державних органів влади так і місцевого самоврядування
7.4)	пропонувати застосування ефективних методів систематизації облікової інформації для надання різним користувачам з метою прийняття управлінських рішень
7.5)	складати фінансову і бюджетну звітності органів праці та соціального захисту населення

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади соціального захисту населення

Соціальний захист населення як складова соціальної політики держави. Сутність та необхідність соціального захисту в умовах ринкової економіки. Класифікація форм та принципи соціального захисту населення

Соціальні процеси, їх сутність, типи та характеристики. Соціальний розвиток як зміни в суспільстві внаслідок соціальних процесів. Основні теорії та погляди щодо джерел, факторів і критеріїв оцінки суспільного розвитку. Громадянське суспільство як основа цивілізаційного соціального розвитку.

Необхідність соціального захисту в умовах ринкової економіки. Соціальний захист як важлива складова соціальної сфери. Об'єкти і суб'єкти соціального захисту та активна і пасивна спрямованість його заходів. Класифікація основних моделей соціального захисту. Пріоритетні напрями соціального захисту в Україні. Розвиток соціального захисту в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду.

Тема 2. Планування та управління соціальної сферою

Соціальна сфера та її роль у вирішенні соціальних проблем. Структура соціальної сфери. Сутність державного планування розвитку соціальної сфери. Види соціальних планів і програм. Суб'єкти фінансового забезпечення розвитку соціальної сфери. Сучасні механізми фінансування галузей соціальної сфери. Бюджетне і позабюджетне фінансування розвитку соціальної сфери.

Роль вищих органів держави в управлінні сферою соціального захисту населення.

Спеціально уповноважені органи у сфері соціального захисту населення, їх повноваження. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в системі управління соціальним захистом населення.

Тема 3. Державні соціальні допомоги, соціальні пільги та соціальні послуги

Державні соціальні допомоги, їх види та характеристика. Джерела фінансування державних соціальних допомог (державний та місцевий бюджети). Порядок надання державних соціальних допомог. Соціальні пільги як елемент соціального захисту населення.

Основні засади та принципи надання соціальних послуг. Види соціальних послуг та форми їх надання. Організація діяльності з планування та надання соціальних послуг. Повноваження органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в сфері соціальних послуг.

Соціально-вразливі категорії населення. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки і захисту соціально вразливих категорій населення. Форми соціального захисту багатодітних матерів та неповних сімей. Правові засади і основні складові соціального захисту осіб з інвалідністю.

Соціальний захист інших груп населення.

Тема 4. Соціальний захист зайнятого населення

Характеристика категорії «зайняте населення». Об'єктивна необхідність соціального захисту цієї категорії населення. Надання економічної свободи громадянам, створення умов для продуктивної праці, для прояву ініціативи, самостійності підприємництва як центральних ланок соціального захисту працюючих.

Індексація заробітної плати працюючих. як елемент захисту в умовах інфляції. Компенсація втрати частки заробітної плати в зв'язку з затримкою її виплати. Характеристика інших складових соціального захисту зайнятого населення (індексація трудових заощаджень, захист інтересів споживачів тощо).

Оцінка сучасного стану соціального захисту зайнятого населення та нагальні проблеми, що потребують вирішення.

Тема 5. Планування і звітність у сфері соціального захисту в територіальних громадах

Визначення потреби населення територіальної громади у соціальних послугах. Планування надання соціальних послуг. Фінансування соціального захисту населення територіальної громади. Впровадження та вдосконалення соціальних послуг. Створення мережі надавачів соціальних послуг та забезпечення взаємодії між ними.

Моніторинг та оцінка якості соціальних послуг. Інтегрована модель соціального захисту населення, надання соціальних послуг та захисту прав дитини на рівні громади.

Порядок складання звіту про результати роботи відділу соціального захисту населення територіальної громади.

Тема 6. Технології планування основних видів соціальних послуг в системі соціальних служб

Планування соціальної підтримки материнства і дитинства та державної допомоги сім'ям з дітьми. Планування соціальної підтримки жінок та допомоги сім'ям на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування. Планування державної підтримки багатодітних сімей і соціального захисту дітей та молоді. Планування соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Планування соціальної підтримки молоді.

Планування державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям та щомісячної грошової допомоги особам, які проживають з інвалідами. Визначення середньомісячного сукупного доходу та планування субсидій на відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та пічного побутового палива.

Планування соціального захисту непрацездатних громадян. Планування державної допомоги інвалідам, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам. Планування соціального захисту ветеранів праці та громадян похилого віку. Планування соціального захисту деяких пільгових категорій громадян: соціальних гарантій Героям праці і Героям України; соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Роль Міжнародної організації праці та інших міжнародних організацій у захисті соціальних прав людини. Розвиток національних систем соціального захисту населення у світі. Міжнародні соціальні стандарти

Тема 7. Організація ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і бюджетної звітності за операціями з нарахування і виплати усіх видів соціальної допомоги в органах праці та соціального захисту населення України

Облік доходів, фактичних видатків та розрахунків. Бухгалтерський облік операцій з нарахування та виплати компенсацій, допомог, пільг. Контроль та інвентаризація розрахунків за нарахуванням та виплатою соціальної допомоги, пільг та компенсацій.

Підсумкові обороти та визначення результатів виконання кошторису. Складання та подання фінансової і бюджетної звітності органами праці та соціального захисту населення, що здійснюється за загальним порядком, установленим Державним казначейством України.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Теоретичні засади соціального захисту населення	9	2	2			5	11	1	–	–	–	10
2.	Планування та управління соціальної сферою	12	4	2			6	11	1	–	–	–	10
3.	Державні соціальні допомоги, соціальні пільги та соціальні послуги	10	2	2			6	11	1	–	–	–	10
4.	Соціальний захист зайнятого населення	10	2	2			6	11	1	–	–	–	10
5.	Планування і звітність у сфері соціального захисту в територіальних громадах	20	4	4			12	12	2	–	–	–	10
6.	Технології планування основних видів соціальних послуг в системі соціальних служб	14	4	4			6	14	2	–	–	–	12
7.	Організація ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і бюджетної звітності за операціями з нарахування і виплати усіх видів соціальної допомоги в органах праці та соціального захисту населення України	15	4	4			7	20	2	2	–	–	16
	Усього годин:	90	22	20	–	–	48	90	10	2	–	–	78

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;

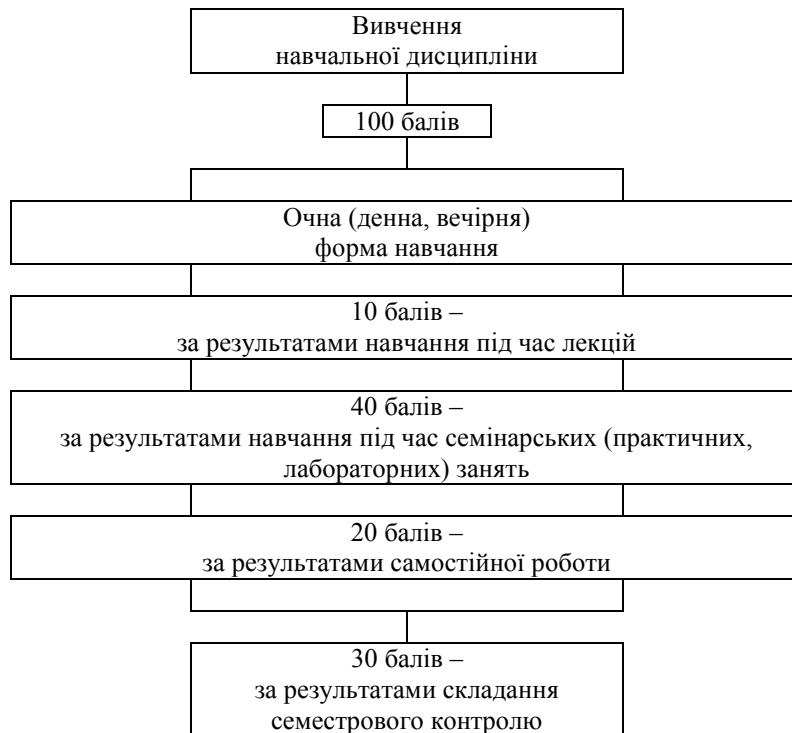
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на практичних заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;
- 6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Структура залікового білету включає теоретичний та практичний блоки.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Бурка А. В. Соціальне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання : монографія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 254 с.
2. Докаш В. І. Вступ до спеціальності "Соціальне забезпечення": навч. посіб. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2016.351 с.
3. Завора Т.М. Соціальне страхування. : навчальний посібник для практичних занять. Полтава : ПолтНТУ, 2016. 319 с.
4. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192.
5. Кучма О. Л., Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Київ : ФОП Маслаков, 2019. 306 с.
6. Організація і облік соціальних виплат. Навчальний посібник. Укл. Полехіна В.М. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015.106 с.
7. Посібник із визначення потреб населення об'єднаної територіальної громади у соціальних послугах/ Практичні рекомендації. Київ, 2019. 72 с.
8. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Артеменко О. В. [та ін.]. Київ : Компринт, 2017.215 с.
9. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки : навч. посіб. Київ : Персонал, 2018. 248 с.
10. Шаповалова Т. В. Економічні основи соціального забезпечення: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018.127 с.
11. Ярошенко А. О. Історія та теорія соціальної політики України : курс лекцій: навч. посіб. [для студ. освіт.- кваліфікац. рівня "бакалавр" напряму знань 23 "Соц. забезпечення"] Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018.288 с.

7.2. Додаткові джерела

1. Баранник Л. Б. Соціальний захист громадян : навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповнене і перероблене. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2017. 246 с
2. Грушевська Ю. Корпоративна соціальна відповідальність: управління зовнішніми комунікаціями організації. Теле- та радіожурналістика. 2015. Вип. 14. С. 3-9.
3. Демографічні чинники бідності (колективна монографія) / За заг. ред. Е.М.Лібанової. К. : Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України. 2009. 184 с.
4. Держава і суспільство в Україні: історія і сучасність / За ред. д.і.н. О.М.Майбороди К.: ІІЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2013. 184 с
5. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 2.324 с.
6. Державні організації як складова механізму держави : навч. посіб. / А. М. Балашов, Т. М. Безверхнюк, В. О. Зінкевічус та ін. ; за заг. ред. П. І. Надолішнього. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2015. 228 с.
7. Завора Т.М. Соціальне страхування: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2013. 272 с.
8. Соціальне страхування. Практикум: навч. посібник, [О.В. Мурашко, Т.І. Стецюк, С.В. Горянська та інші] К.: КНЕУ, 2013р. 232 с.
9. Організація і облік соціальних виплат. Навчальний посібник // Укл. Полехіна В.М. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. 106 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України / URL: [http:// www.ukrstat.gov.ua/](http://www.ukrstat.gov.ua/).
2. Офіційний сайт Верховної Ради України / URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України / URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерство фінансів України / URL:<http://www.minfm.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Державна податкова адміністрація України / URL: [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua).
6. Офіційний сайт Аудиторської Палати та Спілки аудиторів України/ URL: <http://www.sau-apu.org.ua>.
7. Офіційний сайт газети «Дебет-Кредит» / URL: <http://www.dtk.com.ua>.